



ความปลอดภัยในงานก่อสร้าง

สปท-ม-036/2532-1 ISSN: 0857-8079

งานก่อสร้างในประเทศไทยได้ก้าวรุดหน้าและเพิ่มปริมาณขึ้นมาก แต่สิ่งที่มีกมองข้ามและเกิดขึ้นเป็นเงาตามการปฏิบัติงานในงานก่อสร้าง คือ อุบัติเหตุ ซึ่งการเกิดอุบัติเหตุในแต่ละครั้ง ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างประมาธค่ามิได้

ความสูญเสียจากงานก่อสร้างในปัจจุบันได้ทวีความถี่และความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกขณะจากการรวบรวมจำนวนการประสบอันตรายทั้งสิ้น 2,529 งาน ก่อสร้างมีจำนวนผู้ประสบอันตรายทั้งสิ้น 2,889 คน ในจำนวนนี้มีผู้เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากงานก่อสร้าง ดังนั้น การป้องกันอุบัติเหตุและการลดการเกิดอุบัติเหตุ จึงเป็นเรื่องที่ต้องรีบเร่ง และให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งนี้เพื่อลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินที่อาจจะเกิดขึ้น

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

สิ่งที่ส่งผลให้ความถี่และความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุในงานก่อสร้าง คือ การนำเอาเทคโนโลยีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร อันทันสมัยมาใช้เพื่อทุ่นแรงและประหยัดเวลา ไม่เพียงพอแต่ความปลอดภัยในงานก่อสร้างไม่ได้วิวัฒนาการตามเทคโนโลยีที่ทันสมัยแล้ว ความปลอดภัยพื้นฐานในงานก่อสร้างยังถูกละเลย ขาดความสนใจ และเอาใจใส่จากผู้รับเหมาและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างจริงจัง นอกจากนี้คนงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกความปลอดภัยในการปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม อุบัติเหตุและโศกนาฏกรรมจึงยังคงเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่เช่นนี้

องค์ประกอบของความปลอดภัยในงานก่อสร้าง

งานก่อสร้างเป็นงาน ซึ่งมีกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่มากมาย และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอวิธีทางหนึ่งของการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในงานก่อสร้าง คือการจัดให้มีความปลอดภัยในงานก่อสร้างออกเป็น 3 ส่วนคือ

ความปลอดภัยในสถานที่

สถานที่ก่อสร้าง หมายถึง อาณาบริเวณทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง มิใช่เฉพาะบริเวณที่กำลังดำเนินการก่อสร้างเท่านั้น แต่รวมไปถึงบริเวณที่จัดเก็บวัสดุ โกดังเก็บเครื่องมือ เครื่องจักร และอื่น ๆ เป็นต้น จึงควรมีข้อกำหนดและแนวการปฏิบัติในสถานที่ก่อสร้างขึ้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับคนงาน ดังนี้

- การทำรั้วกั้นโดยรอบบริเวณก่อสร้างทั้งหมด เพื่อป้องกันผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในเขตก่อสร้าง ถ้าเป็นอาคารสูงอยู่ใกล้ชุมชนนอกจากการทำรั้ว กั้นแล้ว ควรทำหลังคาคลุมทางเดินที่ติดรั้วกั้นนั้นด้วย เพื่อป้องกันเศษวัสดุตกใส่ผู้สัญจรไปมาภายนอก



เอกสารความปลอดภัยในการทำงาน

OSH Information Sheet

- ในสถานที่ก่อสร้างต้องมีการแบ่งเขตก่อสร้างอย่างชัดเจน โดยแบ่งเขตที่พักอาศัยออกจากบริเวณก่อสร้าง ที่จัดเก็บเครื่องมือเครื่องจักร ที่เก็บวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้แล้วหรือยังไม่ใช้ออกเป็นระเบียบ ป้ายสัญลักษณ์หรือป้ายเตือนภัยต่าง ๆ สถานที่ที่อันตรายทุกแห่งในเขตก่อสร้างต้องมีป้ายแสดงอันตราย หรือข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้เข้า ไปในบริเวณดังกล่าว ซึ่งป้ายสัญลักษณ์นี้ต้องมีขนาดดังกล่าว ซึ่งป้ายสัญลักษณ์นี้ต้องมีขนาดพอเหมาะและเห็นได้ชัดเจน ภาพแสดงและตัวอักษรต้องเป็นสื่อสากลที่ทุกคนสามารถเข้าใจได้ง่าย
- รอบตัวอาคารมีแผ่นกันกันวัตถุตกลงมา และมีตาข่ายคลุมอีกชั้น อาคารขณะก่อสร้างในที่ที่มีช่องเปิดหรือที่ไม่มีผนังกัน ควรทำราวกัน และมีตาข่ายเสริมเพื่อป้องกันการตก

ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือเครื่องจักร

เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้างมีจำนวนมากมายตั้งแต่ขนาดเล็กใหญ่มาก เช่น ปั่นจั่น รถยก เครื่องตอกเสาเข็ม จนถึงขนาดเล็ก เช่น เครื่อง เจียร สว่านไฟฟ้า ค้อน เป็นต้น อันตรายที่เกิดจากการใช้เครื่องมือหรือเครื่องจักร จึงมีมากตามจำนวนอุปกรณ์และจำนวนผู้ใช้ ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานควรใช้อย่างถูกต้อง ดังเช่น

- การใช้ต้องไม่ผิดวัตถุประสงค์ของอุปกรณ์ หรือเครื่องมือ เครื่องจักรนั้น เช่น มักพบว่ามีการใช้ ปั่นจั่น ไปใช้ในการดึงหรือลากของที่มีน้ำหนักมาก ๆ หรือการใช้ลิฟต์ส่งวัสดุในการขึ้นลงของคนงาน ซึ่งเป็นเรื่องไม่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง ในทางปฏิบัติการใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามประเภทของงาน จะทำให้เกิดประสิทธิผล และไม่ประสบอันตรายจากใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรนั้น ๆ
- เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้า หรือน้ำมันเพลิง ข้อควรปฏิบัติเครื่องมือเครื่องจักรที่ต้องใช้ไฟฟ้านั้น ต้องมีการเดินสายไฟอย่างปลอดภัย มีฉนวนหุ้มโดยตลอด และหากต้องทำงานใกล้กับบริเวณที่มีไฟฟ้าหน่วยงานของการไฟฟ้าทราบทุกครั้ง เพื่อจัดการป้องกันอันตรายซึ่งอาจเกิดขึ้น หรือบริเวณที่มีการเก็บเชื้อเพลิง ห้ามจุดไฟหรือบริเวณที่มีการเก็บเชื้อเพลิง ห้ามจุดไฟหรือสูบบุหรี่อย่างเด็ดขาด
- เครื่องมือเครื่องจักร ต้องมีการัด ระบบความปลอดภัย ห้ามถอดหรือปิดระบบความปลอดภัยดังกล่าว หากเครื่องมือเครื่องจักรใดยังไม่มี ควรจัดให้มีการ์ดและระบบความปลอดภัยอย่างเหมาะสมทันที
- ก่อนและหลังการใช้เครื่องมือเครื่องจักรทุกครั้งต้องมีการตรวจสอบและซ่อมแซมแก้ไขก่อนหรือหลังการใช้ทุกครั้ง



ความปลอดภัยส่วนบุคคล

สาเหตุหนึ่งของการเกิดอุบัติเหตุขึ้นในงานก่อสร้างนั้นมาจากผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมและการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นนั้น จำเป็นต้องให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนในบริเวณทำการก่อสร้างปฏิบัติในงานก่อสร้างในเรื่องของ

- การแต่งกายของผู้ปฏิบัติงานควรเป็นชุดที่รัดกุมไม่ปล่อยชายเสื้อหรือแขนเสื้อหล่น การใส่ผ้าถุง (คนงานหญิง) ซึ่งอาจทำให้เกิดการเกี่ยวสะดุด หรือการดึงเข้าไปในเครื่องจักรได้ รวมทั้งการไม่ใส่รองเท้าหรือใส่อย่างไม่เหมาะสม เช่น รองเท้าแตะ เป็นต้น
- การละเลยหรือการไม่สวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่เหมาะสมในงานก่อสร้าง ผู้ปฏิบัติงานทุกคนควรสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม เช่น หมวกนิรภัย ทุกคนควรจะสวมอยู่เป็นประจำ เข็มขัดนิรภัยเมื่อคนงานทำงานบนที่สูง สวมรองเท้า ยางหุ้มแข็งและใส่ถุงมือยางในการผสมคอนกรีต เป็นต้น
- ห้ามดื่มสุราเครื่องดองของมีเมา ห้ามเล่นหรือหยอกล้อกันในระหว่างการปฏิบัติงานอย่างเด็ดขาด ผู้ฝ่าฝืนควรได้รับการลงโทษ เพราะเป็น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุอย่างคาดไม่ถึง
- จัดให้มีการอบรมผู้ปฏิบัติงานให้ตระหนักถึงอันตราย วิธีการปฏิบัติอย่างปลอดภัย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติที่ควรทราบ และสิ่งที่สำคัญยิ่ง คือการสร้างจิตสำนึก ความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในคนงานทุกคน ไม่ว่าจะปฏิบัติอะไรก็ตามความปลอดภัยในการทำงานต้องมาเป็นอันดับแรก เสมอ
- ตรวจสอบสุขภาพคนงาน และตรวจประจำปีเพื่อทดสอบความพร้อมของร่างกายคนงานและเพื่อเป็นการสกัดกั้นโรคจากการทำงาน ซึ่งอาจเกิดได้ สำหรับผู้ที่ต้องปฏิบัติงานภายใต้ความกดอากาศสูงต้องให้แพทย์ทำการตรวจวินิจฉัยว่าแข็งแรงสมบูรณ์ และมีคุณสมบัติเหมาะสมก่อนเข้าปฏิบัติงาน ทุกครั้ง
- จัดให้มีหน่วยงานปฐมพยาบาล และหน่วยฉุกเฉินขึ้นภายในหน่วยก่อสร้าง เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ และเพื่อเป็นการระงับเหตุ อันตรายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งอาจทวีความรุนแรงไปยังบริเวณใกล้เคียงได้

